

1. místo

Matyáš Moravec

Kafka baalem a knihovnováclavohavlologie

Esej na téma „Co je ještě absurdní a z čeho už se nedá dělat prdel?“

Gymnázium a SOŠPg Čáslav

Prolog

„Prdel? Hm... Za tím určitě něco bude, jinak by to tam nenapsali.“

Stejně jako jiní jsem se s otázkou absurdity a *prdele* dlouho trápil. Téma zadané Knihovnou Václava Havla v sobě totiž nese hned několik možných výkladů.

První potenciál tématu obsahuje pouhou faktickou otázku. Tedy „Co je vlastně ještě absurdní a z čeho už se nedá dělat prdel?“

Ještě silnější provokaci však nabízí ono poslední slůvko – ta „prdel“.

Prdel. Prdel.

Zde je otázka méně patrná – Jak je vlastně možné, že tak prestižní instituce použila v zadání studentské soutěže vulgarismus?

Obě tyto otázky jsou překvapivě v určitém kontextu komplementárně spojené.

Spojuje je totiž odkaz jednoho člověka – tím člověkem je Franz Kafka.

I. – Komický Kafka obětí kafkologie

Kde je Kafka ještě absurdní a kde už si z něj máme dělat prdel?

Je tomu už víc než 80 let, co Franz Kafka opustil tento svět. Ale i tak dlouho po jeho smrti má bohužel stále světové čtenářstvo vrytý do povědomí zcela chybný obraz tohoto spisovatele.

Milan Kundera v eseji *Kastrující stín svatého Garty* upozorňuje na pokřivený výklad Kafkova díla: „Kafka se stal patronem neurotiků, zachmuřenců, neduživců a anorektiků, patronem sofistických pozérů, preciózek a hysteriků.“ (1 str. 20)

Od doby, kdy nám jej takto Max Brod (a banda dalších *kafkologů*) prezentoval, se do všech učebnic literatury, do představy širší veřejnosti, do filmového a výtvarného zpracování Kafkových děl, dokonce i do onnipotentní Wikipedie a (černé) barvy kafkovských suvenýrových triček v Praze vlil obraz Kafky coby temného zasmušilce, jenž se při psaní svých knih koupal v depresích stejně jako bychom se při jejich čtení v depresích měli koupat my.

Na tomto bohužel není ani zbla pravdy. Bublina, kult Kafku obklopující nás zaslepil natolik, že se zřejmě tohoto pokrouceného „temného Kafky“ už nikdy nezbavíme, ačkoliv již zmíněný Kundera píše: „Kafka pro nás *netrpě!* Kafka se pro nás *bavil!*“ (1 str. 24) ¹

¹ Problematikou Kafkova „démonizování“ se zabývali i jiní. Jmenuji například „všeználka“ Václava Cílka („Zdá se, že Kafka se při psaní některých povídek, jako je třeba *Proměna*, velice dobře bavil neobyčejně suchým, skoro

Dalo by se diskutovat o tom, do jaké míry můžeme přišpendlit literární dílo k autorovu životopisu (s tím ostatně v Gartovi polemizuje i Kundera), přesto však Kafkovi nelze odeprít tři kořeny, které nepochybně na jeho tvorbu vliv měly.

1. Bible = židovská anekdota

Jakkoliv se to může jevit jako bohapusté rouhání, Starý zákon je plný absurdit. My si z Bible prostě akorát neumíme dělat prdel, ba co víc, nejsme ji schopni považovat ani za absurdní. Přitom samotní Židé často vnímají postavy Tóry jako jakési „antihrdiny“. Posuďte sami:

Přízemní žárlivost Sary.

Menstruuující Ráchel sedající si na posvátné sošky.

Jákob šaškující před Izákem² obalený do kůží, zatímco tento pořád mluví jenom o jakémisi jídle.

Josef utíkající Potífarce s nahým zadkem kamsi do zahrady.

A když už se konečně objeví hrdina hodný obdivu, který Židy přivede do země zaslíbené, Bůh jej nechá zemřít těsně předtím, než tam dojde. Dědek jeden zákeřnej.

A nyní srovnajme tyto postavy, které často vypadají, jako by je někdo přenesl do K'nánu přímo z Molièrovoy hry, s krásnými čestnými řeckými hrdiny, s drsnými germánskými bohy nebo s postavami indické Mahábháraty.

Pokud můžeme tedy považovat Kafkovo „židovství“ za bernou minci (sám totiž praktikujícím judaistou nebyl. V kterémž faktu se to možná vše skrývá!), pak je jasné, že si Franz Kafka byl všech těchto absurdit vědom a možná, že dokonce absurditu všech jeho postav můžeme hledat už v Tóře.

2. Švejkaření

Je otázkou, jak moc mělo české prostředí vliv na Kafkovu tvorbu, když ale člověk žije a vyrůstá mezi příslušníky národa Švejků, zdá se dost nepravděpodobné, že by se to v jeho tvorbě nějakým způsobem neprojevalo.

Proces, Zámek a Amerika jsou ostatně takových absurdně švejkovských postav plné. Stačí Bruneldě strčit do ruky *krýgl* s pivem.

3. Kafkovo němectví

Žid vyrůstající ve společnosti pomalu bobtnající antisemitismem, Čech bez úcty k autoritám a ještě k tomu systematický Němec. Promíchejte všechny tyto přísady a získáváte Franze Kafku tak, jak jej znáte – plného děsu ze společenských mašinérií, byrokracie, monstrosity a slepé úctě k vůdci. Právě kontrast těchto dvou a jedné veličiny

černým humorem. Přičtení svých děl se smál.“ (9 str. 5)) nebo Ernsta Fischera. Na toto téma by se dalo rozpracovat samostatné pojednání, ale to není předmětem této eseje.

² Koneckonců už Izákovo jméno samotné pochází od hebrejského kořene „smát se“.

(tedy českého švejkovství, židovského skepticismu a systémumilovného němectví) stojí dle mého názoru za celou genialitou Kafkovy tvorby.

Franz Kafka sedí kdesi nahoře na obláčku a směje se nám, zatímco my se potíme nad citáty jako: „*Trnový keř od věků tarasí cesty. Musí se rozhořet, chceš-li jít dál.*“ (2 str. 70), „*Had byl prvním Adamovým domácím zvířetem po vyhnání z ráje.*“ (2 str. 74) nebo „*Cítil to na skrání, jako zeď cítí hrot hřebíku, který do ní má být zaražen. Necítil to tedy.*“ (2 str. 84), zatímco on se nám z plna hrdla směje, stejně jako se smál, když tyto aforismy psal.

Velmi zhruba jsme si tedy dokázali, že Kafku můžeme (možná, že bychom dokonce měli) vnímat jako autora absurdního, komického, nikoliv depresivního tmáře plazícího se v noci po pražském ghettu. Správný výklad aforismu „Klec vyšla hledat ptáka“ (2) totiž nemusí třeba nutně být ani tak projevem jakési hluboké filosofie, jako spíš pouhého bezelstného vtipu.

Holocaust = Barokní Franz Kafka

Kde tedy vlastně ale vlastně najít důvod nepochopení Franze Kafky? Proč se tolik ždímáme v jeho téměř až morbidním obraze? A proč pořád dokola jako magoři používáme pojmy jako „kafkovská atmosféra“ nebo „kafkovsky temný“?

Necháme-li stranou Brodovu interpretaci Kafkova díla, sborníky z kafkologických konferencí, necháme-li stranou i názory Milana Kundery a spol. zjednodušíme Kafkovu „temnou“ problematiku do těchto tří bodů:

A) Kafka zemřel na TBC.

Chudák.

Kdyby tenkrát nezemřel na TBC, zemřel by o pár let později v koncentráku.

Chudák.

B) Došlo k čemusi, co by se dalo nazvat *barokizací Franze Kafky*. Tento termín jsem umně vysoustružil z citátu J. L. Borgese (mimočodem – samotný je nebohou obětí onoho úchylného modloslužebnictví. Ale o tom až později.), který říká toto: „Baroko je podle mého názoru takový styl, který promyšleně vyčerpává (anebo se o to přinejmenším snaží) své možnosti a dospívá na hranici karikatury.“ (3 str. 6).

Absurdní dílo Franze Kafky, kde je člověk bezdůvodně drcen systémem (a autor si z toho ještě ke všemu dělá *prdel*), který jej nakonec zničí, totiž dostalo své *barokní verze* (tedy verze ďábelsky barokně karikované) v něčem tak absurdním a monstrózním jako holocaust. Soudní produkční linka zpracovávající žádosti v Procesu se – řečeno příměrem Zygmunta Baumanna – proměnila v produkční linku na zabíjení lidí. Kafkovo dílo, které tak otrěsně zničili moderní kafkologové, samo varuje i před onou modernitou – a ten problém je právě v tom, že holocaust byl naprosto perfektně moderní. Střílet do Arménů kdesi na poli? Vyvražďovat Indiány při jízdě vlakem? Neorganizované Pogromy?

PCHE!

Kdepak, teprve Hitler tomu všemu dal onen šmrnc perfektní organizovanosti. Té samé organizovanosti, která zabila třeba Josefa K.

Kafka (jako *židoněmcočech*) žijící v Praze pochopitelně představoval potenciální oběť *šoy*.

Obětí holocaustu se však nakonec stalo jen jeho dílo – které je pod stínem tisíců mrtvých Kafkových spolujomkipurovníků nepochybně vnímáno jinak než mimo něj a pery kafkologů důrazně rozrýváno a znovu zvraceno jako temné.³ Tuto „zpětnou reinterpetaci Kafky“ ostatně hezky vysvětluje citát Jeana-Clauda Carrièra: „Stejně jako naše životní osudy a zkušenosti, doba, v níž žijeme, informace, které dostáváme, prostě všechno, dokonce naše osobní pohromy nebo problémy našich dětí, všechno ovlivňuje naši četbu starých děl.“ (4 str. 119)

(Mimochodem; je otázkou, zda ve švejkovských Čechách by někdy uspěl Hitler, zatímco v Německu, které svého Haška nemá, vztekly maloměšťák schopný ovládat Goetheho národ uspěl. Výborně to vystihl Michael Kimmelman v článku popisujícím slavnou akci skupiny Ztohoven spočívající ve falešném výbuchu atomové bomby v přímém vysílání Panoramy (konečně se ukázalo, že se na to stejně skoro nikdo nedívá.). Název článku zní takto: „That Mushroom Cloud? They're Just **Svejking** Around“ (5) Češi zkrátka umí akorát švejkovat. Dokážete si představit, jakého Vůdce bychom následovali my? Prosím, prosím, Paroubek k tomu měl nakročeno, ale taky se podívejme, jak skončil. To ale trochu odbíhám.)

Každopádně, přibližně v tomto bodě končí veškerá *prdel* – Kafkovo dílo je ještě prorocky komickou parodií na holocaust, holocaust samotný už ale představuje největší absurditu v dějinách lidstva. Stejně jako například židovství se všemi anekdotami i na posvátnou Tóru nemůže dosahovat fanatismu islámských teroristů nebo filipínských seabemrskačů.

Jinými slovy: Kafka je ještě absurdní. Ale barokizovaný Kafka, tedy holocaust, to už není žádná *prdel*.

C) A konečně je zde důvod třetí, a to nejhorší: z nebohého Františka Kafky jsme vytvořili modlu. Stejně jako Borges a mnoho jiných se stal jednou z prvních obětí moderního kultu osobnosti, intelektuálního baalismu postkafkovské doby.

II. - Intelektuální baalismus⁴

Zabraňme knihovnováclavohavlogii !

³ Kundera: „[...] autor, kterého zná publikum pod jménem Kafky není Kafka, ale zkafkologizovaný Kafka.“ (1 str. 16)

⁴ Termín ba'al používám v užším slova smyslu (tj. pohanské božstvo Starého zákona).

Nyní se dostáváme k druhému potenciálu zadaného tématu: Jak vysvětlit, že si Knihovna Václava Havla dovolila takovou drzost a do tématu prestižní studentské soutěže umístila slovo „prdel“ (doufám, že ještě stále považované za vulgární)?

Uběhlo několik let, střídaly se režimy, „kafkovský“ svět (kterým míním svět schopný sebesatiry předholocaustového období) se na pár let ztratil a nastoupil svět „postkafkovský“, jenž se nejvíce přičinil o obraz Kafky, tak jak jej vnímáme dnes.

Stojím v expozici KONTAKT nově otevřené Galerie Středočeského kraje u objektu Heimo Zoberniga, který představuje cosi jako na zem položená dřevotřísková deska. Davy snobů se kolem ní každého dne promenují, uznale pokyvujíce hlavami nad hlubokou myšlenkou, jíž toto dílo obsahuje.

V Londýně zase nedávno umělkyně M. Abramović založila celou performanci na tom, že si sedla na židli a lidé chodili, sedali si na židli proti ní a kolikrát celé hodiny se na ni dívali.

Nechme stranou mé pochybnosti o hodnotě těchto počinů a zeptejme se: Co tam proboha všechny ty lidi táhne? Což celé ty davy stojící frontu na jakousi dámu v šatech rozumí skrytým myšlenkám postmoderního umění?

„a vynášena nicka přeubohá...“ (6)

Snobismus současné společnosti se projevuje mimo jiné i tím, že se zvolna a jistě mění v čirý, bezmzený a na vše aplikovatelný *baalismus*.

Baalové se dnes skryli do módních značek.

Do jakési nuly „Natalie Sadness“, která na Youtube odpovídá na otázky svého Zvídavého dotazníčku.⁵

Do autogramiád.

Do sbírání předmětů po Michaelu Jacksonovi.

A konečně také do způsobu, jakým vnímáme Kafku – ten se stal první obětí tohoto procesu „tvorby baalů“, neboť baalismus sežere všechno a všechny, nehledě na přítomnou hodnotu.

Autor, jeho osobnost a styl se stávají zcela automaticky součástí díla. To, co *modla* Kundera tak vehementně kritizuje, se projevilo například i v celé té aféře s Lan Pham Thi alias Janem Cempírkem. Udělili byste cenu nějakému chlápkovi odkudsi z Českých Budějic? Nebo radši představitelce vietnamské komunity, která už jen tím, že existuje a píše (ale v tom je ten vtip, ona neexistuje!) představuje dostatečně lákavou sociální tematiku?

A dále – vydáte knihu, jež na X stranách popisuje počet naběhaných kilometrů denně, nějakému trenérovi fotbalu z Horních Kotěhůlek nebo spíš renomovanému japonskému spisovateli?⁶

A protože dnes nemá nikdo moc času zabývat se Kafkou, protože jeho obraz temného Žida byl už vytvořen, prostě jej změníme ve stejnou modlu. Pavel Šafr píše o tom, jak „jsme chtěli v patnácti letech někoho ohromit četbou Franze Kafky.“ (7 str. 3) To je přesně ono.

⁵ Stačí *vyyoutubovat*.

⁶ Odkazují se na novou knihu Haruki Murakamiho „O čem mluvím, když mluvím o běhání.“

Pochopitelně, kdyby Kafka nebyl oním depresivním *baalem*, těžko by to šlo. Bylo by to asi jako byste chtěli sbalit holku na Němcovou nebo Svatopluka Čecha.

Glorifikujeme překližku v GASKu, glorifikujeme Natálii Sadness, jejíž video shlédlo už půl milionu lidí (to by ještě šlo) a jejíž obličej se objevil na obálce týdeníku Reflex (tady je ten průšvih), glorifikujeme naprosto stejně nezměrně hodnotnějšího Kafku.

Co nepochopíme, to označíme za intelektuální, protože je to přece jen výrazně jednodušší. Slovy Woodyho Allena: „Nakladatelství Slizkoff a synové ohlásilo vydání *Anotovaných básní Seana O'Shawna*, velkého irského básníka, pokládaného mnohými odborníky za nejnesrozumitelnějšího, a **tudíž** nejskvělejšího básníka své doby.“ (8 str. 59)

A pokud nám někdo řekne, že náš *baal* intelektuální není, pak řekneme, že zřejmě jenom my rozumíme jeho intelektu.

O modlách se nepochybuje a především nežertuje. Jsou geniální. Proč?

Protože proto.

Tedy dále uctíváme posvátné sloupy – Kafkova absurdita nám stejně přestala stačit, a tak se K. přetransformoval do Kafky Tamury Haruki Murakamiho, který už je nám švihlý dost. A tak mu udělíme cenu. A jakou cenu? Cenu Franze Kafky...

Knížák skupuje do Národní galerie díla sporná, kontroverzní hodnoty umělecké, zato však zaručené hodnoty finanční, která (stejně jako Rathova Kutnohorská iluminace za miliony) však na sebe nabalí tolik snobů, že se peníze jen a jen sypou, protože Národní galerie je prostě Národní galerie. *Baal*.

A nyní se dostávám k samotnému jádru eseje.

Obětí tohoto modloslužebnictví, této přehnané úcty ke stanoveným autoritám se málem stala i Knihovna Václava Havla.

Havlovi příznivci zadají do tématu eseje sprosté slovo – **Muhaha, to jsme to ale chytře vymysleli!!!**

Pochopitelně si to mohou dovolit, Putna a spol. mají totiž dostatečně silnou morálně-intelektuální aureolu (navíc podpořenou jménem bývalého prezidenta), že jim to všichni zbaštíme. Materiál, ze kterého byl náš bůžek vyroben, nás svou blyštivostí oslňuje natolik, že ani na vteřinu nepochybujeme o maně, jíž od něj přijímáme.

Čtyři měsíce pak budou středoškolští intelektuálové pochodovat po chodbách knihoven, posunovat si brýle po špičce nosu, ptát se proč tam ta prdel *do prdele* je a hledat za tím vším nějakou hlubokou myšlenku – stejně jako ji hledají pod překližkou Heimo Zoberniga a stejně jako ji doposud hledají třeba v Kafkově kleci bez ptáka.

Kdo je to František Kafka?

Cempírka nebude číst nikdo, přestože Lan Pham Thi jde na dračku, a stejně tak si třeba „Metamorfózu (jakéhosi) *Františka Straky*“ stěží někdo koupí.

Na spornost akvizice Národní galerie a spravování této instituce Milanem Knížákem upozornila skupina Rafani, která skutečné (nyní již neglorifikované) *hovno* vytvořila přímo v expozici umění 60. let ⁷.

Budeme je legislativně trestat.

Co to, co to?

Skupina nerenomovaných fracků zkrátka nedisponuje oním božským intelektuálním kreditem jako Knihovna Václava Havla. Nejsou (zatím?) dostatečnou modlou na to, abychom jim jejich projevy mohli akceptovat, zatímco otevřený vulgarismus vycházející z úst instituce honosící se jménem mistra jazyka Václava Havla (který klade tak velký důraz právě na *slovo!*) se stává předmětem intelektuálních diskuzí.

Slyš Izraeli: Nelíbej *prdel* baalům!

Dotkněme se *prdelí* posvátných sošek stejně jako Ráchel.

Upřímně doufám, že zatímco chudák Franz Kafka sedí na onom obláčku a vysmívá se nám, představitelé Knihovny Václava Havla doufají, že si z nás všech *udělají prdel*.

Doporučuji, abychom zabránili rozbíhající se „knihovnováclavohavlogii“, aby se nám Václav Havel neproměnil v dalšího *baala*, stejně jako jsme dávno měli zabránit kfkologii.

Podívejme se tedy na zadané téma jako Kafka.

Ne jako kfkologové, ale jako Kafka.

Jak tedy na otázku „Co je ještě absurdní a z čeho už se nedá dělat *prdel*?“ odpovědět?

Nejlépe asi takto:

CO SI TO TI PRAVDOLÁSKAŘI ZASE KUR*A VYMYSLILI?!

⁷ Došlo k tomu 20. listopadu 2004 (11). À propos – myslím, že celá akce by se dala považovat opět za *barokizaci* díla „Umělcovo hovno“ (*Merda d'artista*) z r. 1961, kdy Piero Manzoni naplnil devadesát očíslovaných plechovek svými výkaly. Dle dostupných zdrojů: „Jejich současná cena je přibližně 30 500 eur.“ (10) Takže jsme mu to sežrali i s navijákem.

Bibliografie

1. **Kundera, Milan.** *Kastrující stín svatého Garty*. Brno : Atlantis, 2006. ISBN 80-7108-274-0.
2. **Kafka, Franz.** *Aforismy*. Praha : Torst, 1991. ISBN 80-900149-3-3.
3. **Borges, Jorge Luis.** *Obecné dějiny hanebnosti*. Praha : Práce, 1990. 24-006-90.
4. **Carrière, Jean-Claude a Eco, Umberto.** *Knih se jen tak nez bavíme*. Praha : Argo, 2010. ISBN 978-80-257-0266-6.
5. **Kimmelman, Michael.** That Mushroom Cloud? They're Just Svejking Around . *The New York Times*. [Online] The New York Times Company, 2008. 1 24. [Citace: 22. 8 2010.] http://www.nytimes.com/2008/01/24/arts/design/24abroad.html?_r=1.
6. **Shakespeare, William.** *Sonet č. 66*. Praha : Československý spisovatel, 1976. 22-098-76.
7. *Zvídavý dotazník aneb strhující blázelec na internetu.* **Šafr, Pavel.** Praha : Ringier ČR, a. s., 2010. ISSN 0862-6634.
8. **Allen, Woody.** *Bez peří*. Argo : Argo, 2000. ISBN 80-7203-313.
9. **Cílek, Václav.** *Borgesův svět*. Praha : Dokořán, 2007. ISBN 978-80-7363-109-3.
10. Umělcovo hovno. *Wikipedie - Otevřená encyklopedie*. [Online] 20. 6 2010. [Citace: 22. 8 2010.] http://cs.wikipedia.org/wiki/Um%C4%9Blcovo_hovno.
11. Protestní akce umělců přímo v expozici Národní galerie. *ProCulture. Výzkumné, informační a vzdělávací centrum pro umění a kulturu*. [Online] Otevřená společnost o. p. s., 1. 12 2004. [Citace: 22. 8 2010.] <http://www.proculture.cz/artsinfo/vizualni-umeni-a-nova-media/protestni-akce-umelcu-primo-v-expozici-narodni-galerie-520.html>. ISSN 1214-8369.

2. místo

Marek Raclavský

Co je ještě absurdní a z čeho už se nedá dělat prdel?

aneb Kritika nedialektického školství a režimu

Nejdůležitějším rozměrem člověka je jeho budoucnost.

Martin Heidegger

Když jsem rozebíral vhodná témata pro tento esej, položil jsem si jednu otázku: „Co je natolik vážné, že si z toho jednoduše prdel dělat nemůžeme?“ Kvůli nepřebernému množství témat zachycených tímto sítem jsem byl nucen výběr zúžit. „Která důležitá oblast je společností podceňována? Na co chci upozornit?“ O chvíli později jsem už měl ve výběru jasno. Tento esej je založen na mé zkušenosti s českým školstvím.

Jakým způsobem formuje škola naše myšlení? Naši budoucnost? Můžeme stále považovat učitele za nositele moudrosti a vzdělanosti? Do jaké míry zůstáváme v minulosti? A do jaké míry jsme svobodní?

Problémy a jejich kontext můžeme začít hledat už na základním stupni, elementárním kameni českého školství. Když jsem šel poprvé do školy, přemítal jsem o svém štěstí: nyní budu mít mentora a učitele, který mi pomůže ukojit moji žízeň po znalostech. Poměrně brzo jsem však vystřízlivěl. Můj „mentor“, který ve mně měl pěstovat akademické zájmy, se vratce pohyboval na pomezí malé a velké násobilky ukotvené ve školních osnovách. Ani se nepokoušel mne motivovat či zaujmout. Vynaložil však pro mne nečekanou houževnatost, když se snažil posunout mne do *normálu*. Učitel zavedl jednotné tempo a typ úloh. Oba konce spektra pak repetitivně plnily zadané, monotónně se opakující úkoly podle jednoho schématu po celou dobu mého základního studia. Tehdy jsem si poprvé uvědomil absurditu, zatím však ve formě nenaplnění.

Naivně jsem se domníval, že přechod na „prestižní akademický ústav pro nadanější studenty“ situaci změní. Studium na gymnáziu dovedlo situaci do stavu „ad absurdum“ a přesvědčilo mne o vážnosti celé věci. Neuvěřitelná drzost opětovné aplikace už dříve zažitého schématu ve mně vzbudila nepředstavitelnou zášť. Zdá se mi, že po mně systém chce, abych neměl čas, energii, snahu, chuť ani motivaci přemýšlet ne *nad* rámec osnov, nýbrž *mimo* osnovy. Snahy spolužáků o pochopení *k čemu* byly odbývány prostým: „Protože maturita, protože osnovy.“ Opět jsme dělali monotónně úlohy, učili se fakta a reálie, tentokrát však větší množství z více nevolitelných oborů, zatímco souvislostí a dopadů jsme se nedočkali. Systém známkování vše podporuje, oceňováno je bezmyšlenkovité odříkávání

odborných pojmenování a vzorců. Sliboval jsem si rozvoj kritického myšlení, dostalo se mi vzdělání na taháku. Vše, co jsem se ve škole naučil, nyní můžu najít na Internetu, kde školní učivo vyčnívá, zastíňuje nedogmatické znalosti a čeká na nekritický příjem žactva *výukou povinného*. Postupem času se mi zviditelňovala nekvalifikovanost učitelů: ti lepší se učili s námi, ti horší od nás. Já osobně jsem se nejvíce naučil o prázdninách. Tak a kde je ta naše budoucnost?

Dosavadní postup v úvaze ilustruje orwellovské: „VÍM JAK, NEVÍM PROČ!“ Nyní se zamysleme nad původem a důvodem tohoto diskurzu. Osobně jako původce identifikuji normalizaci, pod níž chápu v kontextu průvodních jevů proces vedoucí k „normálnímu“ a normovanému stavu. Komunistický režim si tímto mimo jiné tvořil armádu pasivních lidí, technicky vybavených, aktivně neodporujících režimu. Paralelně dnešní režim za vydatné pomoci školského systému učí neelitní sociální vrstvy myslet ve stejných vzorcích. Z toho vyplývají dvě věci, ze kterých si nemůžeme dělat prdel:

Za prvé, tato skupina lidí bude snáze ovlivnitelná, nasměrována vhodnou mediální masáží, poštvána pasivně nebo aktivně proti kterékoliv sociální skupině. Tím se vystupňuje už tak vysoký tlak na non-mainstream proud a vytvoří se tu potenciál masovosti.

Za druhé, už v této záměrně dynamicky hektické době má člověk sotva čas, aby se zastavil, podíval se zpět, podíval se dopředu a ujasnil si své postavení. Etické otázky jsou *přeskočené* a lidé se pokoušejí sehnat *nějakou* práci, aby nepřestali být ekonomicky schopní. Existuje tu tenká hranice, za kterou si už nebudeme uvědomovat sami sebe. Heidegger tvrdil, že evropská filosofie zapomněla na lidské bytí. Dovolím si prohlásit, že lidské bytosti v dnešním světě zapomněly na své bytí. V termínech Heideggerovy filosofie dochází podle mne k zatmění spojení mezi jsoucнем a lidským DaSein a náš nejdůležitější rozměr, naše časovost nám začíná unikat. Stále více se neodvratně přibližuje stav *ontologického zatracení*, kdy lidská bytost nebude mít žádnou možnost opětovně navázat spojení se svým DaSein a celé lidstvo tak ztratí možnost návratu. Tuto tezi formuloval profesor filosofie Zimmerman na základě Heideggerových argumentů a já ji dnes vidím kolem sebe jako rozpracovanou budoucnost. Zimmerman jde dokonce tak daleko tvrzením, že lépe by bylo, kdyby se lidstvo vyhladilo jaderným konfliktem, než aby člověk ztratil svou konektivitu s DaSein, protože lidstvo má větší naději na nový vznik než na znovuobnovení tohoto spojení. Kde se teprve ztrácí budoucnost, když celé lidstvo tuto možnost hlubší existence ztratí?

Heidegger se také už ve své době brání ztechnizování a umrtvování jazyka. A já si opět nemůžu pomoci a vnímám velice negativně současný stav. Česká slova jsou nahrazována anglicismy, komunikace často probíhá na bázi esoterických, často prázdných mnohoznačných slov. Oligarchové pravděpodobně dosáhli přibližného efektu, který se skrývá pod orwellovským fenoménem „newspeak“. Takový Máchův Máj mi říká velice málo. Knihu čtu chladně, s pocitem, že se dokáží smířit s tím, že popisy událostí nebo okolí mohou někde abstraktně existovat. Žádné slzy, radost, smutek, světobol... Nic a nikdo mne nenutí zamyslet se nad kontextem, proč příběh přišel na svět, co chtěl autor mezi řádky sdělit. A i kdyby,

nezanechá to na mne dojem, budou to prázdné logické vztahy, protože je nedokáži nijak ukotvit, uchopit.

Přirovnám to k momentu, kdy najdu v krabici od puzzle pár dílků spojených k sobě, které ale očividně nepatří do jedné skládačky. Můžu se zamyslet, do které krabice by mohly patřit, vidím však jen malou část, tak si nemůžu být jistý. Můžu si přinést všechny své krabice a začít studovat jejich obsah, abych určil, do které pravděpodobně patří, anebo s vědomím, že takové puzzle nebudu chtít nikdy skládat, odhodím dílky do koše a věnuji se dále většímu dobru - rychlejšímu dokončení své vlastní práce. První možnost vyžaduje motivaci, kterou postrádám, a čas, který nejsem ochoten obětovat. Ve výsledku získávám jen nepatrný vědomý význam z logicky uspořádaných slov, které mají něco sdělit. Takto zanikají minulá slova. Nesetkáme se s nimi, nepotřebujeme je. Nebo potřebujeme? A nová slova vznikají a vznikají, a má-li člověk zůstat ve střehu, musí je mít v aktivní slovní zásobě, odkud jsou vytlačována slova nepoužívaná. Ne každý v sobě najde motivaci udržet tolik slov, když už akademicky vzdělaní lidé často ovládají vyloženě jen technické názvosloví, když známe tolik konformních učitelů češtiny, kteří vzdali nelehký úkol přenést svůj entuziasmus pro slova na studenty... Ale ani aktivní znalost současného slovníku nezaručuje kritické přijímání. U nových slov nemáme k dispozici léta budovaný odstup, jejich „zvuk“, který zvoní na ta správná místa v mozku a v neposlední řadě ani jejich význam, který je univerzálně zamlžený, znamenající všechno a zároveň nic.

„Proč máme filosofii až poslední rok střední školy, za který máme stihnout probrat celé její dějiny?“ zeptal jsem se svého učitele. Dozvěděl jsem se, že filosofie vyžaduje určitou míru abstrakce, které mladší člověk není schopen. Uvedl jsem tedy příklad matematiky – povinný obor vyučovaný v celé republice od první třídy, vyžadující přinejmenším stejnou dávku abstrakce. Po chvílce přemýšlení jsme se posunuli do jiné roviny: „Zkušenosti jsou základem filosofie. Filosofie je těžká i pro maturitní studenty, nemají totiž žádné životní zkušenosti, ze kterých by mohli čerpat,“ vysvětlil mi učitel. Bodejť by nebyla, nejsme totiž ani vedeni k údivu - svět i existence nám připadají samozřejmé a všední. Nejsme zvyklí diskutovat, disputovat, používat vlastní rozum, spatřovat problémy, řešit je silou moudrosti. Podle toho taky vypadají hodiny výuky tzv. základů společenských věd, které se o mnoho neliší od výuky chemie. Fakta bez ladu a skladu determinovaná pouze kontextem časové osy. Výsledným produktem je nepropojená soustava jmen, dat, výroků, názvů knih.

Mám alternativní důvod pro tak pozdní výuku filosofie. Není vítaná, protože vytváří ono kritické myšlení, zasazení člověka do světa, a ukazuje nám vliv lidského myšlení na svět, celou historii naší planety. Kdybychom měli filosofii jako povinný předmět pod vedením zkušených profesorů, naše budoucnost by byla někde jinde. Dostali bychom do vínků perspektivu autonomních jedinců, schopných dynamicky reagovat na životní, politické i hospodářské problémy, čelit tlaku mainstreamu a v neposlední řadě s větší kompetencí ovlivňovat fungování tohoto státu. Pravděpodobně by to vedlo k pokládání nepříjemných otázek ohledně fungování zřízení, státu jako celku, o povolnosti vládnoucí menšiny...

Myslíte si, že je pravděpodobné, aby šlo školství ruku v ruce s demokratickým oligarchickým režimem?

Demokracie je pro mne po tomto všem škodlivější než kterákoliv oligarchie minulosti, ať už fašistická nebo komunistická. Její síla tkví v iluzi, že můžeme něco změnit, ovlivnit. Je to jako tlačítko na semaforu před přechodem. Hrneme se spásně k němu, čekáme, že náš stisk za chvíli bude mít tu moc zastavit projíždějící auta, a následně věříme iluzi moci, když auta dřív nebo později zastaví.

Fašistická vláda se netajila s tím, co dělá. Komunistický režim něco jiného říkal, něco jiného dělal. Demokracie něco říká, pak je pro „inteligenci“ divadlo na středním pozadí, se kterým je obeznámena ještě velká část národa, a následuje velké množství dalších, čím dál tím více šedých pavučin, ke kterým se - uspokojeni našim detektivním výkonem po objevení prvoplánové *špíny, zlotřilosti, korupce* – už nedostaneme. Dříve lidé věděli více, na čem jsou – fašistická ideologie otevřeně nechávala část lidí na hranici pouhého života, zjednávala pořádek drastickými metodami a hájila ideologií. Každý, kdo nesouhlasil s ideologií, resp. měl od ní odstup, všechny tyto skutečnosti mohl vidět. Nyní se jednalo o to, jestli v ideologii viděl Voltairův *dostatečný důvod*, nebo ne. Tak vznikl odboj a s ním konec fašismu.

Komunismus je složitější, poučil se do jisté míry z minulosti a ukázal lidem jen jednu stranu mince. Nadšení lidé po tom skočili a po vystřízlivění se nestačili divit. Patrně pak našli *dostatečný důvod* pro nastolení nového režimu. Díky nápadným drsným opatřením jsme však mohli tušit něco shnilého ve státě československém a to i bez větší pomoci undergroundu. O tuto možnost přicházíme v sevření iluze demokracie. Na druhou stranu, znám řadu postarších lidí, kteří by demokracii vyměnili za komunismus, protože byl pro ně výhodnější. Narozdíl od demokracie jim byl schopen z jejich pohledu zajistit základní životní jistoty aneb *dostatečný důvod* pro jeho zachování.

Nynější oligarchové jsou však chytřejší a stojí neviditelní v pozadí veškerého dění – a v tomto je jejich síla. Technické pokroky v psychologii, public relations a managementu způsobily, že také jejich zbraně – smrtelně účinné – jsou nevystopovatelné. Převychovávají si současnou generaci na *masu* technicky zdatnou, konkurenceschopnou a asertivní. Převychovávají si ji mimo jiné školstvím, které vychovává děti, ze kterých se stanou rodiče. A tak jediné dvě síly, totiž rodina a škola - mající signifikantní vliv na utváření názoru, gramatiky (ve smyslu logickém) a vlastního místa ve světě, vlastní budoucnosti - jsou tímto *odrovnány*.

Kolik věcí z minulého režimu si stále vlečeme s sebou, aniž bychom o tom věděli? Jak se komunismus bránil přívalu nezkažených inteligentů, kteří dokáží spatřit nepravosti režimu a náležitě na ně upozornit? Tím, že kontroloval školství. Na školách říkal to, co se mu hodilo, často navíc lhal. S určitou snahou se dalo dopátrat nekonzistence. V současné době má vládnoucí elita na tuto záležitost sofistikovnější řešení. Říkají naopak všechno, neškodná záplava faktů, kde se cokoliv „škodlivého“ rychle ztratí - jako slzy v dešti. A odstraňování lidí a

názorů tu funguje dál, akorát neexistují veřejné soudy pro výstrahu, ale vše je zařízeno v utajení.

Díky prvoplánovému divadlu dokonce lidé vědí, že v demokracii je „bordel“. A aby unikli absurditě a vystřízlivění z draze vykoupené iluze svobody, dělají si z toho prdel. Typickým příkladem je diletantské klábosení po hospodách, kde si každý může nadávkami, ale spíše monology říznutými hořkým humorem postěžovat na situaci a řešit ji (stále na stejné úrovni). Lidé nemají *dostatečný důvod* něco dělat, není to pohodlné, ekonomicky výhodné ani pragmatické. A já se bojím: co když se dostatečný důvod brzo nenajde? Co když se nenajde nikdy?

Možná se ptáte, jak je možné, že ještě existují vysoké školy? Není to snad vysoká škola, která je posledním důležitým aktérem na poli utváření názorů? Odpovídám – ano, vysoká škola v nás může zárodky myšlení vyvolat, nebo s konečnou platností uhasit a pokračovat v simulaci pseudomyšlení. A právě proto je potřeba. Z nedávné historie víme, jaký „ohlas“ měl pokus o jejich zavření. Proč je zavírat, když existují prostředky na jejich ovlivnění? Zeptám se: Víte, ve kterém resortu se u nás, v České republice, nejvíce škrtá už od dob sametové revoluce? A přestože máme v Evropě příklady států, které zvyšovaly po celou dobu podíl HDP připadající na školství a nyní na tom vydělaly, ve školství se u nás v „období krize“ škrtá opět nejvíce. A aby absurdity nebylo málo, ještě se chlubíme, že naši studenti mají větší „přehled“ a to díky tomu, že v porovnání se studenty z jiných zemí zvládají ze sebe *vyzvracet* více faktů. Čeští studenti obecně jsou velice chytrí, a právě proto je potřeba je náležitě usměrňovat. Škrty v rozpočtu vysokých škol se už nápadně blíží jejich rušení. Drtivou většinu škol to přivede k existenčním potížím. Budou nuceny propouštět zaměstnance, snižovat platy a v ten moment už učitel nebude mít absolutně žádnou motivaci dostávat ze sebe to nejlepší. V klidnější době by mohl cítit morální povinnost předávat své vědomosti, ale v době neexistence apelu a existence nejen ekonomických problémů vezme sebelepší předsevzetí z své.

Dokonce se ke mně dostaly i konkrétní situace, ze kterých se nedá dělat prdel. Profesor přijde do třídy, jako mantru odříkává hromadu reálií, vzorců, dat. Ke konci hodiny na odchodu sdělí žákům, že veškeré informace k tomuto tématu jsou ve skriptech, která právě drží v ruce jako jediný výtisk v České republice. Poté zmíní, že neumožní ani nahlédnutí, natožpak nějaké půjčování a odporoučí se.

Není to ojedinělý případ, spíše vysokoškolská praxe. Profesori se snaží spíše žáky nacytat, než se s nimi podělit o své znalosti. Student je však tvor přízpusobivý, bude rád, že se v dnešní době – narozdíl od svých spolužáků – dostal na vysokou školu a že se mu dostává vzdělání. Bude zaneprázdněn hledáním informací, záplavou reálií a vůbec ho nenapadne, aby se díval jiným směrem. Postupem času je pravděpodobné, že se university v České republice stanou placené, a i doteď zmiňované vzdělání tak půjde do rukou nové elity. Chudý student se bude muset zadlužit, čelit šikaně od společnosti a selské *ratio* je pohřbeno. Myslíte si, že nevyčteným posláním školství je znechutit člověku vzdělávání a proces poznání?

Doublethink není nějaká abstraktní, nás se netýkající záležitost. Naopak ho můžeme pozorovat pořád, ne jako relikty dob minulých, ale v zárodku jako současný prostředek pro ochranu před společností. Spousta lidí není ochotna zničit si svoji reputaci *nevhodným* názorem. Udrží si v mysli proto dvě, sotva slučitelná stanoviska. Následující příklad velice rozvinutého doublethinku nádherně doplňuje náš dosavadní postup v úvaze. Setkal jsem se s vědci, kteří byli křesťansky vychováni. Dnes mají v hlavě dva nesourodé názory, jeden je faktograficko-vědecký, druhý náboženský. Jsou si toho vědomi, ale přiznávají, že to nejde nijak odbourat. V neposlední řadě můžu uvést vlastní zkušenost. Byl jsem vychován ve víře v křesťanského Boha. První poznatky jsem tedy vztahoval vědomě k tomuto prvnímu velkému gramatickému systému. *Nehodící se* poznatky jsem nevědomě třídil do druhé škatulky, kterou jsem dlouho podceňoval. Jednoho dne, při otázce, zda věřím v Boha, mi v mozku sepnulo a já věřil v oboje. Nenáviděl systém institucionalizovaného Boha, ale věřil v něj úplně stejně jako v matematické axiomy. Teprve po přečtení „Nineteen Eighty-Four (1984)“ jsem pochopil, co to znamená. Všechny tyto fenomény, které jsem ve společnosti našel, jsou už popsány. Máme možnost si knihu přečíst a zamyslet se. Uděláme to?

Tady nacházím dva extrémní proudy – jedni Orwella nečetli a číst se nechystají, druzí ho berou jako vyřešenou záležitost. Úzkoprse ho vykládají jako alegorii na komunistické režimy. Já vidím v Orwellovi pravé varování před budoucností, které je ultimátně platné v kterýkoliv okamžik po něm v každé společnosti. V momentě, kdy na toto silné upozornění nebereme ohled, stáváme se zranitelnými a zranitelnějšími vůči negativním vlivům oligarchie, jako je kolektivistická praxe a jevy rozebírané v tomto eseji. Orwell to vystihuje lépe, než to dokáží já sám, mimo jiné v díle *Uvnitř velryby a jiné eseje*:

„Téměř jistě vstoupíme do věku totalitních diktatur - do věku, v němž svoboda myšlení bude nejprve smrtelným hříchem, a následně bezvýznamnou abstrakcí.“

Závěrem bych chtěl nastínit možná východiska pro zlepšení současného stavu, pokud existují. Máme ještě způsoby, kterými můžeme čelit tlaku společnosti? Které reformy by měly potenciál funkční prevence?

Na první otázku neumím říct nic jiného než: „Začněme u sebe.“ Ať už má tato jednoduchá věta pro vás negativní konotaci nebo ne, opravdu nenacházím jiné cesty, než chodit s otevřenýma očima, snažit se hledat pravé důvody, nic nepodceňovat, bránit se nátlaku médií, společnosti. Nemůžeme očekávat mesianismus, protože jak známe z dějin, ten vede k diktátorské vládě. Nemůžeme ani očekávat, že sami něco změníme. Pokud si zachováme dnes už vzácné dovednosti racionálního myšlení, budeme se alespoň schopni bránit.

U druhé otázky se aspoň pokusím určit směr, kterým by mělo jít české školství. Střední školy by podle mne měly jít cestou Velké Británie. V prvním ročníku mají studenti možnost vybrat si předměty, kterým se chtějí věnovat. Svým výběrem ukazují svůj skutečný zájem a pod kvalitním vedením se můžou dostatečně soustředit na zvolený obor. Jsou vedeni

k přemýšlení v souvislostech, k uvažování o dopadech jevů na společnost a píšou více esejí v nichž mají možnost formulovat svůj názor. Vysoké školství by si mělo vzít příklad z univerzit ve Spojených státech amerických: matematika a filosofie jako doporučené předměty pro kritické přístupy ke studiím, historie umění nebo hudba jako doporučené předměty k přírodovědným oborům, to vše v kontextu moderní doby a v souvislostech. Je to víceméně utopická vize a bezhlavé kopírování tohoto systému by mohlo přinést více škody než užitku, a i tyto samotné systémy mají své mouchy. Ale posunování směrem ke kvalitním univerzitám v USA, které stojí bokem mainstreamu, by mělo podle mne pozitivní dopad na úroveň českých studentů. Avšak je velmi obtížné najít tu podobné učitele, není to však nemožné. Proto je musíme motivovat větší finanční částkou. Proto by stát měl i v době krize věnovat velké procento HDP na resort školství. Učitelé by přestali živořit pod úrovní vybíračů „záchodného“ a větší prestiž zaměstnání by iniciovala přísun kvalitních lidí.

Dystopie v dnešní době už není jen hrozba, stává se spíše realitou.

3. místo

Adéla Trýbová

Je absurdní, že v dnešní době je společnost téměř na dně. Ale to, že morální dno běžného člověka jsme už dávno minuli a míříme ke dnu samotného pekla – z toho už se nedá dělat prdel.

Je absurdní, že někdo může věřit v Boha, který má prý být nejmocnější a spravedlivý. Já nevěřím. Nevěřím, že postižené děti si takovou vadu zasloužili. Nevěřím, že umírání lidí na silnicích, přestože žádnou nehodu nezavinili, má nějaký smysl. Nevěřím, že by se samotný Bůh mohl koukat na utrpení, které na nás sesílá v podobě nemocí, přírodních katastrof nebo zloby – a jestli ano, pak nemám důvod věřit v jeho milosrdenství, v něj konkrétně. Neodvažuji se doufat, že modlitby pomohou, v čemkoli. Ale z toho, že kvůli víře je člověk schopný odpálit nálož přivázanou na svém těle uprostřed modlících se, už se nedá dělat prdel.

Je absurdní, že ženy prodávají svá těla, a je ještě horší, že se najdou tací, kteří jim jsou ochotni za intimitu platit. Navykli jsme si, že všechno má svou cenu, všechno se dá koupit. Nepřijde nám divné platit za „lásku“. Ale z toho, že věk prostitutek klesá pod hranici dospívajících až k dětským létům a že otázka dobrovolnosti v konání takové „práce“ se často schovává za hrozivý pojem – obchod s bílým masem, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, jak moc lidé zbožňují peníze. Ale to, že jsou pro ně schopní udělat všechno, od prodeje vlastních orgánů až pro prostituci, už není žádná prdel.

Je absurdní, že někdo ženám mluví do toho, zda mají říct ano nebo ne potratům. Jak má žena milovat dítě, které jí, kdykoli se na něj podívá, připomíná, že byla znásilněna? Proč přivádět na svět dítě, kterému se nedostane veškeré lásky a péče ze strany matky? Ale z toho, že pro některé ženy je interrupce běžnou metodou antikoncepce, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, jak běžnou součástí života se pro nás stalo násilí. Je děsivé, jak silnější ubližují slabším, muži ženám, dospělí dětem, lidé zvířatům. Ale z toho, že se při tom umírá, společnost to přehlídí a zákon na to nestačí, se už vážně nedá dělat prdel.

Je absurdní, jak prudce stoupá počet dětí, které jejich matky hodlají hned po porodu odložit. Je ostudné, že jsme nuceni zřizovat stále další baby boxy. Ale to, že i přes rostoucí výskyt těchto schránek nalézáme mrtvé děti v igelitových taškách mezi popelnicemi na okrajích parků, to už není žádná prdel.

Je absurdní, že i přesto, jak známé jsou negativní účinky drog na lidský organismus, s nimi lidé stále experimentují. Ale to, že věk jejich uživatelů stále klesá a nedovedeme zabránit šíření nemocí, které často doprovází život závislého člověka, a předčasným úmrtím na následky jejich užívání, to už není žádná prdel.

Je absurdní, jak se chováme k místu, kde žijeme. Je hloupé, že i přes nepřehlédnutelná fakta stále existují lidé, kteří globální oteplování popírají. Ale z toho, že už stojíme málem po kotníky ve vodě z tajících ledovců, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, že nedokážeme zamezit korupci. Ale z toho, že jejímu sílícímu vlivu se musí podřídit spravedlnost, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, že kácíme deštné pralesy, jako bychom si neuvědomovali následky, které to s sebou nutně přinese. Ale to, že je to jako píchat velikým nožem do svých vlastních plic a brát za to peníze, aniž by kdokoli věděl, co s námi bude, až nebude nůž kam zanořit, to už není žádná prdel.

Je absurdní, že lidé se stále snaží oslavit radosti nebo utopit starosti v alkoholu. Ale z toho, že kvůli závislosti na něm si děti přestávají vážit svých rodičů, matky dětí a ženy mužů, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, že za životy těžce nemocných může rozhodovat někdo, kdo prohlásil eutanazii za nezákonnou. Je nemorální prodlužovat dobu, kdy má v hlavě nemocného pevné místo jen

bolest, zoufalství, a touha zemřít. Je nespravedlivé nutit blízké takového člověka, aby si byli plně vědomi toho, jak jejich milovaný trpí. Je hrozné vědět, že je možnost, jak takovou dobu zkrátit – jen není povolena zákonem. Nemělo by to snad být základní lidské právo – nemuset příšerným způsobem fyzicky strádat? To, že necháváme nelidsky trpět všechny, kteří vědí, že boj se svou nemocí určitě prohrají, už není žádná prdel.

Je absurdní, jak vysoké procento dnešních lidí trpí depresemi. Na druhou stranu – je to pochopitelné. Stačí si uvědomit, v čem a jak žijeme, a deprese je na světě. Ale z toho, že ji dobře znají i malé děti a mladí lidé si z ní udělali módní záležitost, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, jak rozšířeným „sportem“ je hon na dokonalou postavu. Pojmy „bezchybná“ a „dokonalá“ se ale ve chvíli mění na „nezdravá“ a „vychrtlá“. Čím dál častěji nastává ještě drastičtější změna – z „živá“ na úplný opak... Výraz „k smrti hubená“ jsme se naučili nahradit slovem anorexie. Zní lépe, ale tělo vypadá stejně. Zákeřná kombinace nemocí těla a duše. To, že si bere životy mladých dívek a žen, už ale není žádná prdel.

Je absurdní, že v současnosti, kdy medicína transplantuje orgány a umí vyléčit rakovinu, nedovedeme bojovat s pouhým virem. Tři písmena, která nesou zlověstný pach smrti – HIV. Z toho že jsme se nepoučili z příkladů nakažených a nejsme schopni (nebo spíš ochotni?) se chránit, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, že v dnešní době, kdy jsou psychologové a psychiatři doslova na každém kroku, se stále potýkáme s problémem sebevražd. Je špatné, že duševní problémy se společnost naučila vidět jako slabost – to je možná pravý důvod toho, proč se mnoho takových lidí nevydá hledat pomoc k profesionálům. Ale z toho, že sebevraždy jsou vyloženě módní záležitostí poslední doby (silně mi to připomíná vlnu sebevražd, kterou způsobila kniha Utrpení mladého Werthera) mezi mladými lidmi, které spojovala prvotně láska k určitému typu hudby, postupně také stejný styl oblékání a života, z toho už se vážně nedá dělat prdel.

Je absurdní, že nejsme schopni zbavit se předsudků. Komunisté nám vnutili názor, že každý, kdo je jen trochu jiný, je špatný. Bohužel v nás tato myšlenka, ať jsme schopni si to připustit a nebo ne, přetrvává dodnes. Možná z toho pramení nedůvěra, se kterou se společnost dívá

na postižené jedince. Musíme si zvyknout, že jsou mezi námi, a brát je jako normální součást našeho života. Ale to, že někteří dospělí jsou schopni dívat se na ně s opovržením a přejít kvůli nim na druhý chodník (a „výchovou“ to vypěstovat i ve svých dětech), to už vážně není žádná prdel.

Je absurdní, že nedovedeme zabránit šikaně. Žijeme v době, kdy silní terorizují slabší, bohatí ponižují chudší, muži obtěžují ženy, mocní trápí bezmocné, děti se prakticky bezdůvodně šikají mezi sebou – kvůli obezitě, majetku, známám, povolání rodičů, nebo prostě jen tak, z nudy. Ale z toho, že se pro nás videa zachycující šikanu ve školách stala naprosto běžnou součástí života (a to nejen mezi dětmi, ale i taková, kde je učitel fyzicky napadán uprostřed hloučku školáků), z toho se už vážně nedá dělat prdel.

Je absurdní, jak vysoká je nezaměstnanost. Je smutné, že musíme čím dál tím víc věci dovážet, protože kvůli zavřeným továrnám nejsme schopni vyrobit je svépomocí. Ale to, že s rostoucí nezaměstnaností stoupá zoufalství lidí (přičemž zoufalí lidé dělají zoufalé věci – tak, co nám hrozí?), to už není žádná prdel.

Je absurdní, že jsou lidé schopni fyzicky ubližovat sobě samým. Je zvláštní, na čem se takoví jedinci shodují – totiž že jim každá další rána přináší pocit úlevy. V dnešní době plné zla je nepochopitelné, že si sami přiděláváme bolest. Ale z toho, že se sebepoškozováním začínají i dospívající a může skončit až smrtí, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, jak rychle jsme schopni zapomenout. Dokud jsme válčili my, svět se nám hroutil před očima. Jakmile však máme mír, vzpomínky za hrůzy války jsme odsunuli do pozadí. A že se dnes, někde daleko, děje něco, na co my nechceme ani pomyslet? To si jednoduše nepřipouštíme. Ale to, že vojáci ze země, která je málem přes půl světa, přikazují původním obyvatelům, co a jak mají dělat, to je válka (i snahou o zajištění míru vzniká násilí...). To, že miny trhají nohy nevinným, je válka. To, že lidé mají hlad, je válka. To, že mají v očích slzy, je válka. To, že jejich život je plný strachu, zoufalství, bezmoci a lítosti, to všechno je válka. A válka, to už vážně není žádná prdel.

Je absurdní, že v dnešní době my mocní s plným žaludkem necháváme trpět hladem. Je děsivé, jak moc bezmocní v tomto boji jsme. Nestačí totiž jen jednou nakrmit všechny, kteří mají hlad. A na to, abychom jim dávali jídlo neustále, nemáme možnosti. Jak tedy zmírnit jejich utrpení? Odpověď je jasná - změnit mentalitu. Musíme je odnaučit násilí na ženách (nikdo snad nemůže namítnout, že obřízka v takové podobě, jaká je na územích, kam zákon nedohlédne, naprosto běžná, není týráním žen). Musíme jim vysvětlit, jak se chránit před šířením viru HIV. Musíme jim dokázat, že antikoncepce není škodlivá. Musíme je vzdělávat. Čím méně bude nemocných, tím více bude lidí schopných práce. Čím méně bude lidí, tím větší bude porce jídla na osobu. A čím více bude jídla, tím menší bude hlad. Protože z hladu se už nedá dělat žádná prdel.

Je absurdní, jak běžnou součástí našich životů se staly vraždy. Už se nad nimi ani nepozastavujeme, je to pro nás v rámci možností normální věc. Ale to, že člověk si nemůže být jistý už ani tím, že mu mohou ukrást všechno, až na život (ve vteřině tělo chladne a příčinu toho prozrazuje sotva znatelný pramínek krve tekoucí ze spánku), to už není žádná prdel.

Je absurdní, že necháváme děti plakat. Je zoufalé, že jejich slzy úspěšně přehlížíme. Je trestuhodné, co se některým dětem děje, aniž by se jim kdokoliv snažil pomoci. Není co dodat, z pedofilie a týrání dětí se nedá dělat prdel.

Je absurdní, že zatímco na jedné straně světa se umírá hlady, u nás (kde se, snad ironicky, necháme nazývat „civilizovanými“) životy zhasínají kvůli problémům, které jsou spojeny s obezitou. Je neuvěřitelné, že stejným způsobem necháváme umřít i zvířata, jejichž jedinou smůlou bylo, že se stala právě našimi domácími mazlíčky. Není čas se pozastavit nad sebou samými, a uvědomit si, jak primitivně se chováme? Protože to celé už není žádná prdel.

Je absurdní, jaký život jsme si zařídili. Ale to, že si v něm libujeme, už není žádná prdel.

Je absurdní, ta naše doba. Ale z toho, jak rychle jsme se přizpůsobili, aniž bychom se pokusili ji změnit, se už nedá dělat prdel.

Je absurdní, že jsme se dosud nenaučili pomáhat si. A došlo to tak daleko, že už se z toho nedá dělat prdel.

Je absurdní, s čím vším jsme se dokázali ve společnosti smířit (Samozřejmě, jako se vším – pokud se nás to přímo netýká; pak jsme třeba ochotni i bojovat).

Víra. Prostituce. Peníze. Potraty. Násilí. Baby boxy. Drogy. Globální oteplování. Korupce. Deštné pralesy. Alkohol. Eutanazie. Deprese. Anorexie. HIV. Sebevraždy. Postižení. Šikana. Nezaměstnanost. Sebepoškozování. Války. Hladomor. Vraždy. Pedofilie. Obezita.

Není to zdaleka vše. Jen základ. Pro začátek si to musíme uvědomit.

Pak teprve s tím něco udělat.

Musíme jen... změnit mentalitu.